

ve deed plaats inruimen voor de Marquis de Beze. Deze nam zijnen post in de stad en bezette de toegangen tot de Burg, doch het beleg duurde niet langer dan vijf of zes dagen, dat is van den nacht tusfchen den 25ften en 26ften dier maand, dat de Loopgraven geopend werden, tot den 1ften Junij, toen de Gouverneur Capituleerde en voor zijn Guarnifoen verlof kreeg met krijgseer uittetrekken. De Franfche Ruiterbenden legerden zig den 4den op de fchuinten tusfchen de Voorfteden van *Borgerhout* en van *Dammen*; en ten zelve dage, deed de Koning zijn Intreede binnen de stad, brengende zijne Majesteit den nacht in de *Abdij van St. Michiel* over.

Zeer vrugtbaar is *Antwerpen* geweest, in 't voorbrengen van vermaarde Mannen, als onder anderen de beroemde Aardrijksbeschrijver *Abram Ortelius*; de Historie-Schrijver *Johan Baptift Grammaije*, de waereldberoemde Konfchielders *Pieter Paulus Rubens* en *Anthoni van Dijk*; de Boekdrukker *Balthazar Moretus*, *Emanuel Schelfrate*, *Chriftoffel Butkens*, *Emanuel van Meeteren* en meer andere Geleerden, *Plantijn*, de vermaardfte Boekdrukker van zijne Eeuw, is wel te *Tours* gebooren, maar te *Antwerpen* genaturalizeerd. En om reden dat hij buiten zijne Geleerdheid, zijn konst in den grond verftond, gaf hem Koning *Filips den IIden*, den tijtel van Eerften drukker der Nederlanden, ook had hij te *Antwerpen* het bestier over de Koninglijke Drukkerij. Zie verder van deeze mannen, de bijzondere Art.

Zie BOR ter reeds gemelde plaatze in 't IXde en X boek CHANTILLON Verm. van BRABAND. TEGENWOORDIGE STAAT.

APPEL (*Jacob*) leerde de beginzels der Schilderkonst bij *Timotheus de Graaf* en *David van Plaas*, een gedeelte van zijn Leeftijd bragt hij door te *Zaandam*, doch verfleet het meefte daar van binnen *Amfteldam*, alwaar hij gebooren was den 20ften November 1680, en overleed aldaar den 7den Maj 1751 alwaar verfcheide aanzienlijke vertrekken, met door hem gefchilderde Blafons en Schoorsteenftukken verfierd zijn.

Zie VAN GOOL *Leven der Nederl. Konfchielders*, enz. IIde deel, bl. 15. enz.

APPEL

Apel of Thor-
der Groninger
gers noemden
ter *Apel* of ook
kreegen. De ke
naderhand in de
ters dat inftand g
Predikant; ook
trek 'er in, als
rijgen hebben.

APELAAR, ee
Marquizaat van

APPELDOORN,

voor den oprit

Houve, in de

gl. 12 ft. 4 di

(zegt HALMA)

, *plentherna*, zo

de Handvesten

Ilden, in één w

PLEN THERNA

dorp in de Ve

Grijs genaamt.

Dit is beken

reer aangenaam

1 jaar 1736 w

door 't water

indelijk, doch

Prinfe van Oran

buiten dit Dorp

gewijd.

APPELENBURG

den *Ilden* en *D*

loper gebracht.

APPELMAN, (

vier naamen me

neut, uitgesprok

1669, om reder

IV DEEL

e Marquis de *la*. Deze
ezette de toegang tot de
iet langer dan vijf of zes da-
schen den 25ften en 26sten
n geopend werden, tot den
e Capituleerde en voor zijn
geaar uittrekken. De Fran-
den 4den op de schuinten
huus en van Dammen; en ten
ijn Intrede binnen de stad.
acht in de Abdij van St. Mi-

reest, in 't voorbrengen van
nderen de beroemde Aard-
de Historie-Schryver *Johan*
oemde Konstichouders *Pieter*
ijk; de Boekdrukker *Baltha-*
Christoffel Butkens, *Emanuel*
eleerden, *Plantijn*, de ver-
leuw, is wel te *Tours* geboon-
izeerd. En om reden dat hij bou-
ist in den grond verfond, gaf
n tijtel van *Ersten drucker der*
struwerpen het bestier over de
er van deeze manoen, de bij-

emelde plaatze in 't *IKde* en
x *Verm. van Baasani*. *Tz-*
T.

inzels der *Schilderkonst* bij *Ty-*
Plaas, een gedeelte van zijn
dan, doch verliest het meeste
er hij geboren was den 20sten
aldaar den 7den *Maj* 1751 al-
ekken, met door hem geschild-
ken verfiert zijn.

derl. *Konstschilders*, 602. 11de
APEL

Apel of Thor-Apel, was wel eer een klooster in 't westerdeel der Groninger Omlanden :waar in Monnikken, die men Kruisdragers noemden zig onthielden. Waarschijnlijk heeft van dit klooster ter *Apel* of ook wel ter *Aple*, het dorp *ter Aple* den naam gekreegen. De kerk, die weleer aan het klooster behoorde, is naderhand in de Kerspelkerk veranderd; het gedeelte des kloosters dat in stand gebleeven is, verstrekt tot een wooning voor den Predikant; ook neemen de Heeren van *Groningen* hun intrek 'er in, als zij, van stads wegen, iets op het Dorp te verrijten hebben.

APELAAR, een der Polders in 't Noorderkwartier van 't Marquizaat van *Bergopdenzoom*, bij het dorp *Fijnaart*.

APPELDOORN, een Geldersch dorp, in de *Over-Veluwe*, recht voor den oprit van 't Koninklijke *Loo*, 't was volgens van *der Houve*, in de schatting van 1547, gehouden te draagen 798 gl. 12 ft. 4 drie vierde penn. Uit oude Latijnsche Brieven (zegt HALMA) haalt de Heer *Alting* den naam dus op „ *Ap- plentherna*, zo zoude ik meenen, dat men moest leezen, in de Handvesten der Keizeren *Otto den IIlden*, en *Lotharis den IIlden*, in één woord, niet in twee APEL, TERNICKO, of AP- PLEN THERNA: op dat verstaan worde APPELDOORN, een dorp in de *Veluwe*, aan 't boveinde van een beekje, de *Grist* genaamt.

Dit is bekend als een der fraaiste dorpen van dien oord; zeer aangenaam is de laan, die van hier op 't *Loo* loopt. In 't jaar 1736 waren aldaar een-en-dertig Papiermoolens, die door 't water werden omgedreeven. De kerk is net en zindelijk, doch niet zeer groot, en in 1780 door den Heere *Prinse van Oranje*, met een nieuw Orgel beschonken. Even buiten dit Dorp staat een oude Kapel, weleer aan *St. Antonie* gewijd.

APPELENBURG, een fraai Heerenhuis, in *Gelderland*, beneden *Hien* en *Doodenweert*. Dit Huis is door *Spilman* fraaij in 't koper gebracht.

APPELMAN, (*Huibert Simonszoon*) was een van die geenen, wier naamen men gemeld vindt, in het vonnis van bannissement, uitgesproken door den Hertog van *Alba*, den 6den Junij 1569, om reden, dat hij in zijn huis (te *Amsteldam*,) heime-
IV DEEL G ggg lij-

lijke vergaderingen, Predikatiën der Mennoniten, en het Nagtmael naer haer manier gehouden had. Zie de Sententien van Alba, uitgegeeven door J. MARCUS, bl. 197

APPELMAN (Balthazar Simonsz) waarschijnlijk een broeder van den zo even gemelden *Huibert Simonszoon*, wiens naam gemeld wordt op de *Regeeringslijsten der Magistraat van Amsteldam*, in het Jaar 1578, als Schepen, en wel de vierde in rang, van de nieuwe Regeering aangesteld den 26sten Majj, 't welk ons doet zien, dat hij den Hervormden Godsdienst was toegedaan, en verder in 't jaar 1582, 1584, 1586, 1588. Bekleedende zijn zoon *Wijbrand Appelman*, in 't jaar 1589, die zelfde waardigheid, en in het jaar daar aanvolgende, beklom de vader, de aanzienlijke Eeretrap van het *Amsteldamsche Burgemeesterschap*, voor de eerste maal, en daarna in 1593, 1595, en laatst in 1600. Ook is na allen vermoeden, Doktor *Sijbrand Baltensz Appelman*, die in het jaar 1599 en 1601 Schepen was, een tweede zoon van deezen *Balthazar Appelman* geweest.

APPELMAN, (*Jean*) een nazaat van den voormelden niet alleen, maar ook een opvolger van hunne aanzienlijke waardigheden en cerampten. Met de verandering der Amsteldamsche Regeering en Vroedschappen, 1672 werd hij als Raad aangesteld, en in het volgende jaar Schepen; zo ook ontmoet men hem in 1674, 1676, 1677; en op den 17den Maart 1682, werd hij weder aangesteld, in plaatse van den overledenen Mr. E. VERARD SCHOT, en bleef regeerende in dat, en in het volgende jaar. In 1688, is 't het eerst, dat men 's Mans naam op de lijst der Burgemeesteren gesteld vindt, ook vindt men hem zedert 1689 tot aan zijn overlijden (27 December 1694) op de lijst als *Thesaurier Orainaris* gemeld.

Toen in het jaar 1675 door de Provintie Gelderland goedgevonden was, de Hooge Regeering des *Vorstendoms Gelder, en des Graaffschaps Zutphen*, den Prinse van Oranje aantebieden, en de Vorst geraden vondt, daar over met de andere Provintien en bijzonderlijk met die van Holland te raadplegen; gaf Amsteldam, aan eenige leden uit de Vroedschap, onder welke *Appelman* zig bevond, nevens de Regeerende Heeren

J E
Bur

*De Heeren der Staten
in de Krijgeraad*

lazar Smaer)

uiten, en het Nagtmael
Sententien van Alba,

nlijk een broeder van
wiens naam geweld
van *Amsteldam*, in het
rde in rang, van de
stij, 't welk ons doet
st was togedaan, en
B. Bekleedende zijn
D, die zelve waar-
e, beklom de vader,
amische Burgemeester-
in 1593, 1595, en
en, Doktor *Sijbrand*
p en 1601 Schepen
lazar *Appelman* ge.

en voorgemelden niet
ne aanzienlijke waat-
ndering der *Amsteldam*.
werd hij als Raad aange-
ook ontmoet men hem
en Maart 1682, werd
en overledenen *Mr. E*.
dat, en in het volgende
en 's Mans naam op de
it, ook vindt men hem
27 December 1694) op

vintie Gelderland goed-
des *Vorstendoms Gelder*,
an *Oranje* aanbieden,
er met de andere Pro-
land te raadplegen; gaf
e *Vroedschap*, onder
de *Regeerende Hee-*
ren

JEAN APPELMAN,
Burgemeester en Raad der Stad
Amsterdam.
*X. Pothron del. naar 't Schildery, waar in de zelve voorkomt als Sergeant van de Burgerye; berustende
op de Krygsraads Kamer van 't Stadhuis te Amsterdam.*

ren Burgeme
zoeken en c
Raadsbesluit.
land en Zee
heid geraaden
wijzen, zo a
jaar 1681 was
meester, (wa
welis Backer v
Boreel en Mr
Francis Vlugg
gelukkigen aar
Ed. ten uitvo
zen *Appelman*
de Heeren C
stukken, die
het toestaan,
den Koning v
gen was. O
gelegenheid
zij het genoe
zeer in de g
allerduidelijks
volstrekt wei
meester, wer
Engeland. O
bij zijne Hoo
dat men *Ap*
ter gemeld vi
wei dat 'er e
ren, bij Wa
gegeven, of
Stuk in 8vo, a
schuldiging. v
Speldamsche Re
in getal waren
was; en *Wag*
Appelman was t

ren Burgemeesteren last, deeze zaak naauwkeurig te onderzoeken en den Raad van hun advis kennis te geeven. Welk Raadsbesluit, met dat der voornaamste steden van Holland en Zeeland, van die uitwerking was, dat zijne Hoogheid geraaden vond, het gemelde aanbod van de hand te wijzen, zo als wij elders omstandiger zullen zien. In het jaar 1681 was aan *Appelman*, als Raad der stad, en Weesmeester, (waar toe hij den 6den Maart, in plaatze van *Cornelis Backer* was aangesteld,) nevens de Heeren Mr. *Jacob Boreel* en Mr. *Nicolaas Witsen*, het opzicht op de inkomende Fransche Vlugtelingen aanbetrouwd, en de zorg, om die ongelukkigen aan het werk te helpen, werd met ijver door hun Ed. ten uitvoer gebragt. Ook was onder anderen aan onzen *Appelman*, in het jaar 1683 als, een der daar toe benoemde Heeren Commisfarissen, toevertrouwd, het onderzoek der stukken, die men uit den *Haag* wagtende was, betreffende het toestaan, of weigeren, van den begeerden onderstand aan den Koning van Spanje, waar toe *Amsteldam* niet zeer geneegen was. Op het Art. van BEUNINGEN (*K. van*) zullen wij gelegenheid vinden, deeze zaak omstandig te melden. Hier zij het genoeg te zeggen, dat de Heer *Jean Appelman*, niet zeer in de gunst van den Prinse van Oranje stond, het welk allerduidelijkst bleek, in het jaar 1688, waarin zijne Hoogheid volstrekt weigerde, dat aan hem, als den vierde Burgemeester, werd kennis gegeeven, wegens 's Prinse togt naar Engeland. Om dat, zegt *Wagenaar*, de Heer *Jean Appelman* bij zijne Hoogheid was verdagt. Wat echter de reden zij dat men *Appelman* niet meer als regeerend Burgemeester gemeld vindt, is mij nog niet te vooren gekoomen, maar wel dat 'er een fout moet zijn in de lijst van Burgemeesteren, bij *WAGENAAR*, in zijn *Amsteldamsche Geschiedenis* opgegeeven, of, in zijn gezegde, op bladzijde 172 in 't Vide Stuk in 8vo, alwaar hij een verhaal doet van de valsche beschuldiging, voortgebragt door *Jan Hol*; ten nadeele der *Amsteldamsche* Regenten, alwaar *Hol* zegt: Dat die Heeren arie in getal waren geweest, dat één derzelven *Appelman* genaamd was; en *Wagenaar* heeft daar bij in nota aangeteekend, *Jean Appelman was thans regeerend Burgemeester*, en op de gemelde

lijst vindt men bl. 124, XIIde stuk in 8vo 1690. Mr. *Johan Huidecoper* Ridder enz. *Joannes Hudde*; Mr. *Nicolaas Witsen*, *Joan de Vries*. Dus ziet men ook, dat deeze lijst zo wel zijne fouten heeft, als die voor de *Handvesten*; hoewel de stads Historie-Schrijver zig verbeeldde dat ze volkomener dan die zijn zoude. 's Mans gedrag noch dat der andere Heeren, vereischt geene verdediging ten aanzien van de gemelde opge- raapte beschuldiging van *Jan Hol*, als of zij zig in eene ongeoorloofden handel met Frankrijk hadden ingelaaten, alzo het bekend is, dat de beschuldiger een infaame lasteraar was, (zie het Art. *Amsteldam*, en nader, *Jan Hol*).

Op de Wapenkaart der Heeren zes-en-dertig Raaden, vindt men 's mans naam gespeld *Joan Appelman* zijnde het wapen aldaar, een groene *Appelboom* op een goud veld.

Met de vierde uitgaave der vermaarde *Personaadjen*, is de beminnaars der Nederlandsche Historien, door den nijvre Heere *Jacobus Verstegen*, en de Konstrijke *J. Houbraken*, 's mans afbeelding ter hand gesteld, om, even als de anderen in dit werk, in de *Vaderl. Hist.* en *Beschryving van Amsteldam* geplaatst te kunnen worden. De nakomelingen van hem zijn heden te *Amsteldam* nog in wezen.

APPELSCHE, een Dorp in de Friesche Grietenij *Stellingwerf Oosteinde*, onder het kwartier van *Zevenwolde*: waar onder behooren *Terwisgae*, *Aeckingae*, *Hoog Appelsche*; in 't Kerklijke behoort dit tot *Zevenwolden*. Hier stond wel eer een Klooster, 's *waerelds licht* genaamd, doch volgens *S. van Loo*, is dit bij de *Schermers* verplaatst.

APPELTEERN, een Geldersch Dorp in *Maas* en *Waal*, volgens de meergenoemde schatting van 1547, droeg dit dorp 194 gl. en 16 stuivers, is gelegen, een half uur beneden *Batenburg*, en toont genoegzaam het onderscheid, tusschen dit en *Appeldoorn* hier boven gemeld. Weinig bijzonderheid heeft dit dorp aan zig, dan het Huis, dat daar bij in de *Wadden*, in een hoog geboomte staat, mede dien naam draagt, en vrij aanzienlijk is. Het Dorp en Huis zijn beiden door *Spilman* in 't *Koper* gebragt.

APPINGADAM, een groot vlek in de *Groninger Ommelanden*, onder 't kwartier van *Fievelingo*, men wil dat het onder 't
getal

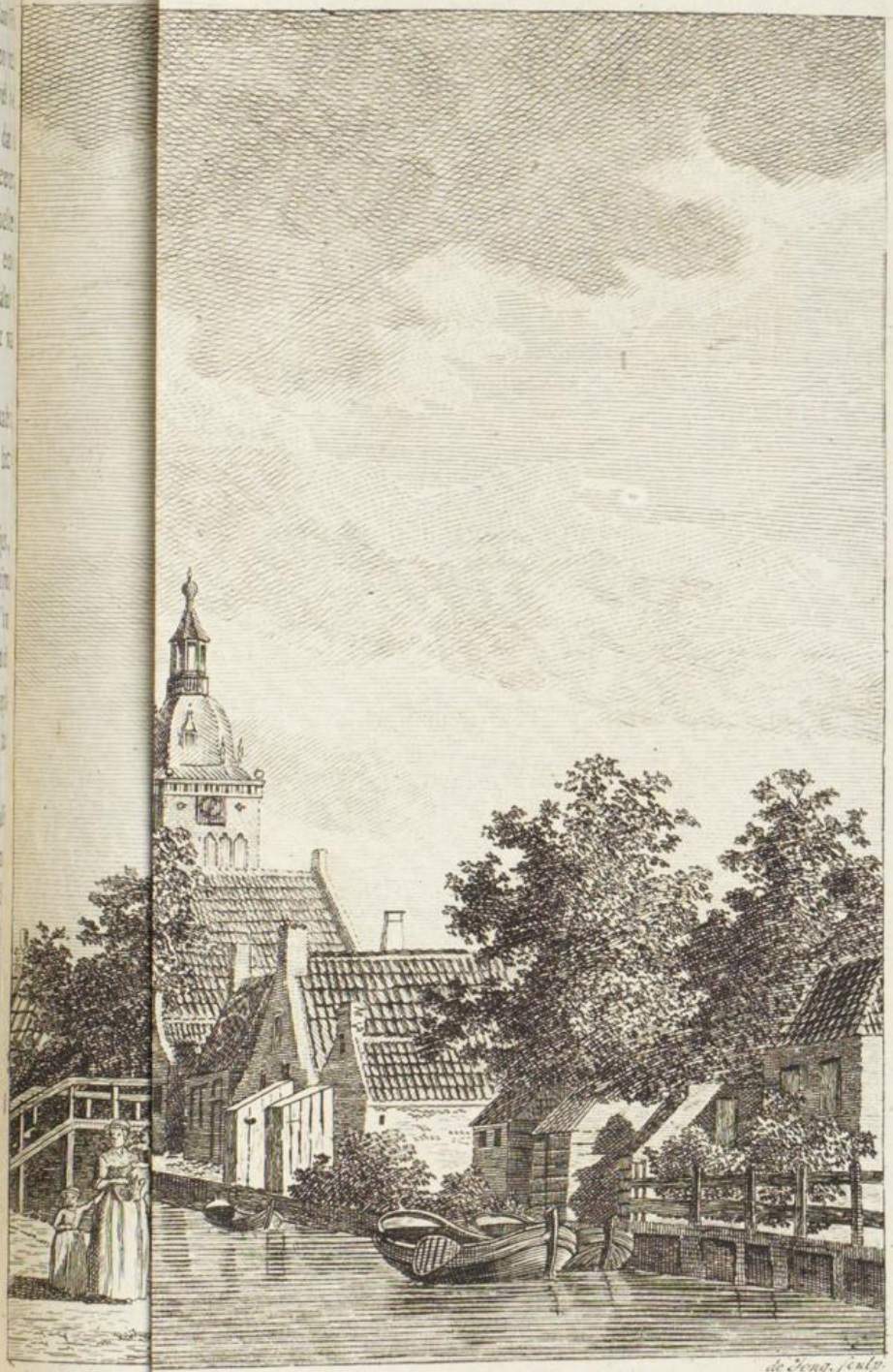

74

APPELSCH.

uk in 8vo 1690. L.
 adde; Mr. Nieuw
 dar deezc lijst zc
 ndvsten; hoew
 t ze volkomen d
 t der andere H
 ten van de gende
 als of zij zig in
 den ingelaaten, d
 infaame laster
 Hol.
 zes-en-dertig
 Appelman zijde
 goud veld.
 aarde Perfont
 rien, door den
 e J. Houbraken,
 als de anderen
 van Amsteldm
 en van hem
 iefche Grietm
 evenwolde: van
 Appelsche; in
 ond wel eer
 ens S. van Lu,
 in Maar en W
 547, droeg d
 half uur b
 , tuschen d
 ierheid heef
 de Wadden,
 agt, en v
 pman in 't
 le Groning
 en wil da

de Jong, sculps

A P P I N G A D A M .

volen
 sjen,
 nje
 hals
 de zijn
 v-
 opst-
 onge-
 er be-
 (die
 vintit
 open
 is de
 Heo-
 s af-
 erk,
 er to
 in te
 gers
 er be-
 de be-
 oster,
 ij de
 gans
 194
 burg,
 lissen
 aan
 hoog
 is.
 ragt-
 v,
 er 't
 getal

gital de
Waarom
in deze
schaaren
schadde
ven 20
dit alles
vermilt w
13 over h
en 12 ofe
nam van
richt. D
1251: bij
me en Fis
het jaar 1
ren en H
van Emsta
reeds 20
fentrujler
an die pl
gelijk va
Voor be
Emsta v
gelijk be
bekomen
Zijlen va
Het befta
nnee, d
en dorp
der, daer
koningen
in leus 3
Onder d
datandche
de Provin
tamer Ov
rijn ubere
de. Hij z

... der steden behoort
 Wierwood, van de steden
 in deeze Provincie 1558 n
 schuuren goed weg spo
 schadigd osten; 1587 p
 ven graven/leed dit kw
 dit oed, had Appingaba
 vent verden; alleenlij
 meer beschadigd, 'er
 en 12 osen en koeijen.
 van van DAM. Ait
 icht. De oudste geb
 1531: bij Ema van We
 ze en Fivelinge, in dat
 het jaar 1554. toont M
 ren en Huis zamenlijk
 van Emda opgetrezen
 reeds zo verre door a
 schotzijlen, zo als over
 van die plaats is gekom
 gelijk van een gellat
 Voor het zelve hebb
 Emda voorzichtig ge
 tijlijk besluit der Ze
 bekomen; daar thans i
 Zijlen van de Fivel ver
 Het bestaat heden in
 nuste, doch zonder
 van dorp overtreffen.
 toe, daar het den naa
 bouwingen af, 15000 sch
 v Eems 3000.
 Onder de Gelderschen
 landische Provincien i
 Provincien verschoon
 mer Oversten, Me
 tuberuzist gedrag toe een
 Hij zelf gaf zig den n

getal der steden behoort. In de zeer zwaare *Groninger Waternood*, van den 12den en 13den November 1686 (waar door in deeze Provincie 1558 menschen verdronken; 631 huizen en schuuren geheel weg spoelden, en noch 616 andere zeer beschadigd werden; 1387 paarden, 7861 stuks hoornvee om 't leven geraakten) leed dit kwartier ook zeer groote schade. Dan bij dit alles, had *Appingadam* het geluk, dat 'er geene menschen vermist werden; alleenlijk waren 'er 3 huizen weggespoeld, en 13 zeer beschadigd, 'er verdronken niet meer dan 2 paarden, en 12 osfen en koeijen. Dit vlek droeg voorheen alleenlijk den naam van *DAM*. *Ating*, geeft ons hier van dit volgende bericht. De oudste geheugenisse deezer plaatze is van 't jaar 1231: bij *Emo van Werum*, die verhaald hoe de kerk van *Damme* en *Fivelingo*, in dat jaar met de *ban* geslagen is. Omtrent het jaar 1254. toont *Menco*, dat *Appingadamme*, met een *Toren* en *Huis* aanzienlijk was: schijnende uit de bouvalligheden van *Emetha* opgereezen te zijn, na dat de mond van de *Fivel* reeds zo verre door aanspoeling verlopen was, van welkers schutzijlen, zo als overal in gebruik is, de naam van *Damme*, aan die plaats is gekomen, met het bijwoord van *Appinga*, mogelijk van een geslachte, toen *Adelijk*, maar nu onbekend. Voor het zelve hebben de *Fivelingers*, door het voorbeeld van *Emetha* voorzichtig geworden, stads voorrechten, bij een plegtiglijk besluit der *Zeelanden* (eerst in de volgende Eeuwe) bekomen; daar thans nauwlijks iets van overig is, en zijn de *Zijlen* van de *Fivel* van daar weder naar *Delfzijl* overgebracht. Het bestaat heden in den rang van eene stad, en niet van de minste, doch zonder *Vesten* of *Voorrechten*, die de maat van een dorp overtreffen. Het diep der *Fivel* snijdt het midden door, daar het den naam van *Damster Diep* heeft. Het is van *Groningen* af, 13000 schreden: van de naaftste oever der riviere de *Eems* 3000.

Onder de *Gelderschen*, welke het met hunne *siroperijen* de *Nederlandsche Provincien* zeer bange maakten, en geene van de *Provincien* verschoonden, bevond zig in 't jaar 1536 een hunner *Oversten*, *Meinard van Ham* genaamd, welke door zijn onbezuistgedrag tot een geesfel voor het menschedom verstrekte. Hij zelf gaf zig den naam van *Geeszel Gods* en *Schoppen*

Koning, om reden, dat hij volgens *E. Benninga*, in zijne *Historie van Oost-Vriesland* bl. 686. de *Groningers* van wijd en zijd ontboden had met schoppen en spaden, om *Appingadam* sterk te maaken. Hij was in de maand van *Majj* 1536 in *Groningerland* gerukt, en had zig ten dien plaatze nedergeslagen, alwaar hij hem, ongemeen sterk verchanste, en zijn *Leger* werd aldaar, met grof geschut voorzien, dat de *Groningers*, zeer wel wisten, dat door beleid van Hertog *Karel* geschied was, en zagen dus, dat schoon hij hem onkundig hield, van de bedrijven van dezen *Meinard*, het echter zijn toeleg was, hen ten onder te brengen. Dus zocht *Karel* zo wel die van *Groningen* als *Meinard van Ham*, de *Hollanders* te misleiden, zeggende, dat zijn toeleg alleenlijk was, om 't vervoeren van *Krijgsvolk* naar *Koppenhage* te beletten. De *Groningers* ondervonden dit nog nader, toen Hertog *Karel* aan Graaf *Enno* verklaarde, dat hij op hun gestoord was, en zij zijne gunst, niet weder bekomen konden, dan met hem toe te staan, een slot binnen *Groningen* optewerpen, en *Appingadam* met muuren te versterken. De *Groningers* dus geprangd, bragten hunne klagten, voor de Landvoogdesse *Margareta*, en boden aan, den Keizer als Graaf van *Holland*, en Heer van *Friesland* en *Overijsel*, ook als hunnen Heer aanteneemen, en te erkennen, mids hij hun hulp tegen de *Gelderschen* zond. De Landvoogdesse, die zig hier op niet lang beraadde, zond terstond den *Stadhouder* van *Friesland*, naar *Groningen*, om de hulde in 's Keizers naam aldaar te ontvangen. Kort daar op sloeg *Schenk* het beleg voor *Appingadam*, en bemagtigde de Schans te *Delfzijl*, van waar *Meinard Ham* zijn voorraad kreeg. Doch *Appingadam* was zo wel voorzien en versterkt, dat, volgens *Pontanus*, het beleg tot in *November* duurde. Wordende op den 12den van die maand, bij verdrag aan den *Stadhouder* van *Holland* overgegeeven. De *Oversten*, *Meinard van Ham*, en *Berend van Hakvoort*, bleeven *krijgsgevangen* en werden naar *Vilvoorden* in *Brabant* gezonden, daar zij eenigen tijd in hegtenis zaten.

APOSTELHIUS, was weleer een wooning voor 12 oude mannen, die daarin van het noodige voorzien werden, behoorende onder het gebied van het dorp *Mierle*, op den weg naar *Aselmond*. Ae

Appius
over een B
en wel teg
sche Trouw
wijken gera
geplaatst w
versterkt ker
den ze acht
Homburg sta
stand, doch
zijnde, volg
Anth: van
van Staater
was, en da
zonder ten
plonderd w
had het he
ondervond,
weegen gel
de Raad va
lijken tijd
noegen be
onderzoek
als om zijn
en het Krij
nen brief te
de hem ver
nen diener
Staaten nog
Vereenigde
tusfchen ter
Stad en Lan
gen, bleef
van denkbe
had. Echte
ging, die in
roepen. M
Sententie van

APPIUS (*Matthias Haijko*) was in het jaar 1745, Kolonel over een Regiment Ruitery van den Prins van *Hesfen Homburg*, en wel tegenwoordig bij de slag bij *Fontenoi*, na dat de Staatfche Troupen meestendeel voor de magt der Franschen aan 't wijken geraakt waren, en bijzonder de Staatfche Ruitery, die geplaatst was, bij het Dorp *Antoine*, om een aanval op een versterkt kerkhof te doen, zo weeken ook de zijnen, zij renden ze achter na, onder het geduurig roepen van *sta, die van Homburg sta*; Hij bragt dezelve ook een en andermaal tot stilstand, doch zij, voor den derdenmaal, aan het vlugten geraakt zijnde, volgde hij hen, en kwam 'er tegen den avond mede te *Aath*: van daar schreef *Appius*, daags daar aan, aan den Raad van Staaten: „ dat het gantsche vereenigde Leeger vernield was, en dat de deerlijke overblijfsels van eenige Regimenten zonder tenten of pakkaadje, die door de Fransche Hufaaren geplonderd waren, te *Aath* waren aangekoomen.” Gelukkiger had het hem geweest, dit schrijven, dat hij zelf naderhand ondervond, niet met de waarheid overeen te komen, agterweegen gelaaten te hebben. Niet zonder reden was het ook dat de Raad van Staaten deeze voorbaarigheid, welke in dien zorglijken tijd ten uittersten gevaarlijk was, met het hoogste ongevoegen beschouwde. De kriegsraad, die gelast was, hier op onderzoek te doen, veroordeelde hem, zo wegens dit schrijven, als om zijn wijken zonder order, om den Raad van Staaten, en het Krijgsrecht openlijk om vergiffenis te smeeken, en zijnen brief te scheuren, met verlies van zijn Ampt, verklaarden hem verder onbekwaam, om den Staat immer weder te kunnen dienen. Welk vonnis, naderhand door den Raad van Staaten nog verzaard werd, met een bannisfement, uit de Vereenigde Gewesten en Generaliteits Landen. *Appius* had intusfchen ten zijnen voordeele bescherming van de *Staaten van Stad en Lande*, en van de Regeering van *Groningen* verkreegen, bleef gerust binnen die stad, alwaar men in 't algemeen van denkbeeld was, dat hij zo zwaare straf niet verdiend had. Echter werd hij ook daar genoodzaakt zijne verdediging, die in 's Hage door beuls handen verbrand was, te herroepen. Men zie verder de stukken van rechten. *Deductie en Sententie van M. H. APPIUS.*

G g g g 4

AP-

Berning, voo
ingers van v
m Apping
1536 in Gron
edergeligen, z
zijn Leger wer
Groningen, ze
gehoort was, en
eld, van de bed
weeg wa, ten t
o wel die van
misliefde, zeg
ren van Krijg
oondervonden
verklaarde, da
niet, niet wed
n, een lot bin
Groningen te
omse klagen, v
n, den Keizer
Overrijfel, ook
innen, mids bij
vroogheid, die
in Stadhouder
s Keizers naam
leuk het beleg
Delfzijl, van
Appington nu
Pantanus, het
taden van de
vlend overge
De
end van H
den in D
ging voor 12
ten werden, be
w, op den w
Aa

APPOLONI (*Guilelmus*) afkomstig uit een Burgemeesterlijk geslacht der stad *Veere*, welke waardigheid zijn Vader aldaar in 't jaar 1627 bekleedde. In dat zelfde jaar werd hij Predikant te *St. Anne ter Mude*, en 1631 te *Middelburg*, alwaar hij ook na het vertrek van *Alexander Morus*, Hoogleeraar in de Doorluchtige Schoole werd, en stierf 'er Ao. 1657. nalaatende eenige schriften in 't Latijn en Nederduitsch.

APRONIUS, (L.) een Romeinsch Ridder, behoorende onder het Vaandel van *Drusus*, werd nevens anderen, als Gezant aan *Tiberius* gezonden; en toen *Germanicus* met zijn Heir tegen de Catten was opgetrokken, werd *Apronius* tot verzekering der wegen en stroomen achtergelaten; in volgende tijden werden hem, om zijne Heldendaaden de gewoonlijke triumphtekens toegekend. Ook was hij een van die geenen, op wiens raad de Romeinen het besluit namen, van aan *Mars*, *Jupiter* en de *Eendracht* geschenken te doen, en dat den eersten dag van de Maand September, als zijnde die, waarop *Libo* was opgebracht, bij hen voor heilig zoude gehouden worden. Hij daarna, in plaats van *Camillo*, tot Voorburgemeester van Afrika gekooren zijnde, maakte zig befaamd door de strenge Rechtspleeging aan de Krijgsknechten, die zig lafhartig gedragen hadden, op een wijze ter dier tijd zeldzaam, doch van een oud gebruik, hierin bestaande: dat den tienden Man, van het eerlooze Regiment, bij lotinge getrokken, met den Kneppel werd doodgeslagen. In het agt-en-twintigste jaar van onze tijdrekening, bekleedde hij, behalven dat hem de Veldheersstaf der Romeinen toebetrouwd was, het Ampt van Schout over de Nederlanden, dat ons verplicht van hem te gewagen.

De Friezen in dien tijd te zeer getergd, door de gierigheid der Romeinen, verwekten daardoor meer dan door ongehoorzaamheid aangefpoord, eenen opstand tegen hen, om welke te stillen, hij eenen tocht tegen hen ondernam, onthoudende zig op het Kasteel *Fleyum*, daar hij van de *Friezen* geheel geslagen werd, omtrent het Bosch *Baduhenna*. (zo als wij in 't vervolg op dat Artikel zien zullen) *Tacitus* meld dit wel niet opzettelijk, doch als men met andere Schrijvers raadpleegt, dient men dit te veronderstellen. Doch men is dan ook verplicht

naauw-

naauwkeurig te
mag geplaatst
het niet gewo
mooglijk zoude
te doen leggen
noch minder k
Canninfaten en
heen trekken,
teel, met een
zet hadden, v
geweest zijn o
ten aanzien va
moet zou he
was, een Bru
pen, zo als
zelve naar de
zeer zeker he
meinschen Vel
geen beter pla
dat nu genoe
der aan Frie
volkt, en ste
land dan,
door *Tacitus*
merklijke Kil
in acht te n
mij ook niet
een dergelijk
Fleyum, vol
van de groot
daar van zull
plaats houde
in het jaar 17
het Kasteel,
merk van *Ap*
best geschikt
de nabij gele

naauwkeurig te onderzoeken, waar het gemelde Kasteel *Flevum* mag geplaatst geweest zijn. Op het Eiland *der Schelling* kan het niet geweest zijn, om reden dat het *Apronius* niet wel mogelijk zoude geweest zijn, een Brug of Dijk over de *Gorsfen* te doen leggen, ter overvoering van 't Volk en Legertrain, en noch minder kon de ligt gewapende Ruitery, waaronder zig *Canninefaten* en *Hoogduitschers* bevonden, over de Wadden heen trekken, om de *Friezen*, die ter verdediging van het Kasteel, met een groot aantal Bondgenooten, de Zeestranden bezet hadden, van achteren te omfingelen. Ook kan het zelve niet geweest zijn op het tegenwoordige *Vlieland*; om dat *Apronius*, ten aanzien van zijn Heir, daar nog meerder zwaarigheid ontmoet zou hebben, wijl het van daar nog minder doenlijk was, een Brug of Dijk te leggen, of de ondieptens te stoppen, zo als hij genoodzaakt zou geweest zijn. Indien het zelve naar den kant van Friesland gelegen heeft, zo als het zeer zeker heeft moeten weezen, om deezen togt van den Romeinschen Veldheer goed te maaken, kan 'er naar mijn gedachten geen beter plaats voor begreepen worden, dan het Eiland *Grind*, dat nu genoegzaam geheel onbewoond is, zijnde dit veel nader aan Friesland; toen ter tijd veel grooter en meerder bevolkt, en slegts door eene naauwe Kil gescheiden. Van dit Eiland dan, kon *Apronius* gevoeglijkst zijnen togt in Friesland, door *Tacitus* vermeld, onderneemen; wijl hem van daar geen merklijke Kil van diepte of wijdte verhinderde, en Hij niet meer in acht te neemen had, dan den val des Waters. Het schijnt mij ook niet zonder grond te zijn, te stellen, dat ten minsten een dergelijke plaats noodig was, tot het oogmerk, waartoe dit *Flevum*, volgens *Tacitus* gesticht was, naamlijk ter bewaaringe van de groote Zeestranden. (zo als wij verder op het Artikel daar van zullen aantoonen. Het Eiland *Grind*, dus voor de plaats houdende, gelijk wij nader uit ontdekkingen, gedaan in het jaar 1727, zouden kunnen bewijzen, zien wij, dat het Kasteel, als het dichtste aan het vaste Land, tot het oogmerk van *Apronius*, om de muitende Friezen te beteugelen, best geschikt was; wijl van daar op de minst moeilijkste wijze de nabij geleegene en verzamelde benden konden worden over-

n Burgemeester ge-
id zijn Van daar
jaar werd veld-
iddeburg, den 11
Hoogleraar in de
o. 1657. nalaan

behorende onder
ndeten, als Gezant
met zijn Heir tegen
minu te verovering
volgende tijde wer-
dalyke tusschen
nen, op wien stad
Lru, Jysiter en de
n eerste dag van
op Lru was opge-
ben worden. Hij
genechter van Afrika
de strengste besche-
ig behoorde getrouwen
zaam, doch van een
dienden Man, van het
per den Kneppe werd
aar van onze veld-
de Veldheer die
t van Schou vor de
te gewagen
d, door de gelykheid
er dan door onvoor-
gen hen, om wile te
men, ontbondde zig
Friezen geheel plagen
o als wij in 't vervolg
dit wel niet wette-
s raadpleeg, dient
is dat ook respicte
naauw-

gevoerd, en aan andere van eenig naderend onheil kennis kon gegeven worden. SCHOTTANUS in zijn *Friesche Historie*, bl. 14. stelt, dat deeze slagting aan de Romeinen, omtrent *Franeker* of *Harlingen*, moet toegebracht zijn. Ook zegt hij, dat de overwinning die de Friezen hierbij behaalden, hun, onder de Duitfche Natien, zeer beroemd maakten, en zij 'er hunne Vrijheid door verkreegen. SCHOTTANUS en WINSEMIUS, stemmen beiden daarin overeen, dat *Apronius* niet alleen geen moed had zig te wreken, maar zelfs geen harts genoeg bezat, om zijne dooden, waaronder veele Romeinen waren, te doen begraven, maar hunten prooije der Overwinnaaren liet.

Zie TACITUS, *Jaarboeken*.

AQUOI. Zie *Ackoij*, Eerste Deel, bl. 196.

ARCHERIUS, (*Johannes*) of *Arcerius*, afkomstig van *Noordhoorn*, in de *Ommelanden*, heeft al vroeg zig op de Wetenschappen toegelegd, en smaak in den gezuiverden Godsdienst gekreegen, want in het jaar 1568, vindt men hem gemeld als Rector der Latijnsche Schoole te *Franeker*, van waar hij, om de vervolgingen van den Bischof *Cunerus Petri* te ontgaan, in 1572 de wijk naar *Haarlem* nam, naderhand zig te *Delft*, en daarna te *Emden* onthield; in 1576 werd hij Predikant te *Enkhuizen*, maar die Stad, toen geen twee Leeraars kundende onderhouden, keerde hij weder naar Zuid-Holland, zonder echter een vaste standplaats te hebben, noemde men hem toen een *Dienaar in de Clasfis van Leiden*. Zie de Naamlijst der Leeden van de Nationaale Sijnode te *Dordrecht* 1578. In 1580 was hij echter vast Predikant te *Ooster- en Westerschelling*, en zes jaaren laater, bediende hij, als buitengewoon Leeraar, de gemeente te *Leeuwaarden*; in 1586 werd hij Rector te *Utrecht*, en 1589 Hoogleeraar in de Grieksche Taalen te *Franeker*, zijnde aldaar overleeden in het Jaar 1604.

Volgens aantekeningen van de Eerw. 's GRAVEZANDEN, in zijne Redevoering *de Unie van Utrecht herdacht* 1779, in 8vo, bl. 239.

ARCKER-GEMEENTE, bij verbastering van naam *Arcker-meen*, of *de Meen* genaamd, zijnde een uitgeleezen hoek Lands, die zig van *Bunfchoten* tot aan *Nijkerk* uitstrekt, en van daar langs *Put-*

ten

ten tot aan
lig en grasi
Gelderland
gewild is.
het jaar 1356
op verzoek v
Nijkerk en P
behoud van d
den naam dra

Zie Por

ARCKELEN

Zie ERCKELE

ARDENNE

het wijd uit

wijl het zig

streckte, en

band, Luxe

Gelderland;

Brusfel, 'er

Nervien, e

sprooten,

Schuilplaat

deren, ve

of om ze u

AREMBE

wegen den

van *Aremb*

ARENAC

wiens schri

Historien,

daagsch G

lag; want

hij: „ dat

Dan dit besl

den. Eenig

Thiel en *Bo*

ste is een